

projectplan

fietsverlichtingsactie

voor vo-scholen en gemeenten

Samenvatting

In de provincie Noord-Brabant werken gemeenten, provincie, politie, Rijkswaterstaat, VVN, diverse maatschappelijke- en particuliere organisaties en de scholen gezamenlijk aan de verkeersveiligheid, onder het motto: **Brabant gaat voor NUL verkeersdoden. Samen stimuleren we Brabanders alert te zijn en op te vallen in het verkeer. Dat is hard nodig, want in 90% van de gevallen komt een ongeluk door menselijk gedrag, zoals niet opletten en geen verlichting voeren. Daar kun je dus zelf wat aan doen!**

Deze fietsverlichtingsactie zorgt ervoor dat leerlingen op de fiets goed zichtbaar zijn en zo minder risico lopen om slachtoffer te worden van een aanrijding. Het aandeel fietsslachtoffers is de afgelopen jaren gestegen tot bijna de helft van het aantal verkeersdoden en tweederde van het aantal ernstige verkeersgewonden. Om het aantal verkeersdoden en ernstig verkeersgewonden te verminderen, is verbetering van de verkeersveiligheid voor fietsers van groot belang. Het gebruik van fietsverlichting draagt daar zeker aan bij, want de kans op een ongeval verkleint met 17% als je fietst met goede verlichting.

De fietsverlichtings(reparatie)actie wordt door veel scholen jaarlijks uitgevoerd en kan samen met de gemeente worden georganiseerd. Daarnaast kunnen ook ouders, grootouders, politie, fietsmakers, dorps- of wijkraden en maatschappelijke organisaties zoals ANWB en Fietsersbond betrokken worden.

In dit projectplan fietsverlichtingsactie voor TT-scholen vind je informatie over het doel, de doelgroep, de actie, beschikbare materialen, een planning, tips en inzet van communicatiemiddelen.

Zichtbaarheid is een belangrijk ongevalsrisico en aandachtspunt binnen de Brabantse campagne 'Brabant gaat voor NUL verkeersdoden'. We roepen daarom alle vo-scholen in Brabant op om met de leerlingen, leerkrachten, ouders, gemeenten, politie, fietsmakers en vrijwilligers in de maanden oktober tot en met februari controles op fietsverlichting uit te voeren. In deze periode is ook de landelijke campagne en controleert de politie. Op deze manier helpen we met z'n allen mee om leerlingen veilig op school en thuis te laten komen in Brabant. Want elk verkeersslachtoffer is er één te veel.

Inhoudsopgave

Samenvatting

pagina 2

Inhoudsopgave

pagina 3

1. Inleiding

pagina 4

2. Doel en doelgroep

pagina 4

3. Fietsverlichtingsactie

pagina 4 en 5

4. Beschikbare materialen

pagina 5 en 6

- posters en banners landelijke campagne 'Ik val op!'
- ANWB fietsverlichtingsactie
- digitale verkeersles
- TotallyTraffic (TT)

5. Tips

pagina 6

6. Communicatiemiddelen

pagina 7

- communicatie vanuit de gemeente
- communicatie vanuit de scholen

7. Planning inzet communicatie(middelen)

pagina 7 en 8

- voorbeeld start vóór herfstvakantie
- voorbeeld start ná herfstvakantie

8. Extra informatie

pagina 8

9. Bijlagen

pagina 9, 10 en 11

1. Inleiding

Opvallen in het verkeer is, zeker in de donkere maanden, ontzettend belangrijk. Elke automobilist kent de schrik: onderweg in het donker en dan plotseling een fietser voor je bumper. Zonder licht, zonder reflectie! Remmen, uitwijken en een stille verwensing: *'Doe je licht dan ook aan!'*

Het aandeel fietsslachtoffers is de afgelopen jaren gestegen tot bijna de helft van het aantal verkeersdoden en tweederde van het aantal ernstige verkeersgewonden. Om het aantal verkeersdoden en ernstig verkeersgewonden te verminderen, is verbetering van de verkeersveiligheid voor fietsers van groot belang. Het gebruik van fietsverlichting draagt daar zeker aan bij.

Metingen tonen aan dat er een verband is tussen de leeftijdsklasse en de lichtvoering van fietsers. Jongeren en jongvolwassenen voeren verhoudingsgewijs minder vaak licht op de fiets dan de fietsers die behoren tot de oudere leeftijdsgroepen. Met de fietsverlichtingsactie op de vo-scholen in Noord-Brabant maken we leerlingen bewust van hun kwetsbaarheid in het donker. Goedwerkende fietsverlichting is belangrijk om goed zichtbaar te zijn in het donker. Goed zichtbaar zijn in het verkeer is van levensbelang!

De fietsverlichtings(reparatie)actie kan jaarlijks worden uitgevoerd, eventueel samen met de gemeente. Daarnaast kunnen ook ouders, politie, fietsmakers, dorps- of wijkraden en maatschappelijke organisaties zoals ANWB, Fietsersbond en Veilig Verkeer Nederland (VVN) worden betrokken.

Wist je dat je de kans op een ongeval met 17% verkleint als je fietst met goede verlichting?

2. Doel en doelgroep

Minder dodelijke ongelukken in het verkeer: samen zetten we ons in voor dat gemeenschappelijke doel. Met deze fietsverlichtingsactie zorgen de gezamenlijke partners ervoor dat leerlingen op de fiets goed zichtbaar zijn en zo minder risico lopen om slachtoffer te worden van een aanrijding. Het doel van de scholen is om samen te zorgen voor een veilige verkeersomgeving, zowel in het donker als bij daglicht. De actie is bestemd voor alle vo-scholen.

3. Fietsverlichtingsactie

In de maanden oktober tot en met december vraagt de landelijke verkeersveiligheids campagne 'Ik val op!' aandacht voor fietsverlichting. In oktober van elke jaar wordt met een landelijke fietsverlichtingsactieweek en een Dag van de Fietsverlichting aandacht gevraagd voor fietsverlichting. Dit is meestal de tweede of derde week van oktober (afhankelijk van de herfstvakantie). In de maanden januari en februari fietsen de leerlingen ook nog in het donker naar school. Ook in deze periode is het belangrijk om de leerlingen en hun ouders te wijzen op het belang van fietsverlichting die goed werkt.

Gemeente, scholen, politie, maatschappelijke organisaties en regionale fietsmakers voeren in deze periode, vaak samen, fietsverlichtingsacties en maken zo de leerlingen bewust van hun kwetsbaarheid in het donker.

Op de scholen worden fietsverlichtingscontroles uitgevoerd aan de fietsen van de leerlingen. De fietsverlichting wordt gecontroleerd en eventuele mankementen daaraan worden soms ter plekke gerepareerd. Enkele gemeenten en scholen verstrekken bij veel mankementen aan de fiets een kortingsbon. Hiermee kan de leerling naar de fietsmaker. Een goed idee dus om deze met de lokale fietsmaker te bespreken. De politie gaat na deze 'fietsverlichtingsactieweek' ook daadwerkelijk verbaliseren.

Wist je dat de boete voor het fietsen zonder goedwerkend voor- of achterlicht € 55 bedraagt en dat een knipperlicht op de fiets niet is toegestaan?

4. Beschikbare materialen

Posters en banners landelijke campagne 'Ik val op'

Diverse afmetingen zijn mogelijk. De achtergrond kan standaard zijn: stad of park of een eigen afbeelding van een straat en de naam van de eigen gemeente. De posters kunnen opgehangen worden in scholen en openbare gebouwen in de gemeente. De banners kunnen in de buurt van scholen worden gehangen. Voor Brabantse gemeenten zijn de materialen gratis te bestellen in de campagnetijd van oktober tot en met december. In opdracht van de provincie krijgen de gemeenten periodiek een bestellijst toegestuurd. Scholen kunnen bij hun gemeenten aangeven als zij posters willen krijgen. Buiten de campagnetijd zijn de posters te downloaden via www.verkeersveiligheidscampagnes.nl.

ANWB fietsverlichtingsactie

De ANWB fietsverlichtingsactie, inclusief een gedragsinterventie, brengt het belang van fietsverlichting onder de aandacht. Op de website zijn diverse downloads beschikbaar voor scholen: <https://www.anwb.nl/verkeer/veiligheid/fietsverlichtingsactie/meer-over-de-anwb-fietsverlichtingsactie>

De ANWB fietsverlichtingsactie kan van oktober tot en met februari onderdeel zijn van het verkeersprogramma ANWB Streetwise next level voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

ANWB 'Zet je licht aan!'

Daarnaast kunnen scholen ook meedoen met de gedragsinterventie van de ANWB 'Zet je licht aan!'. Eenderde van de fietsers heeft wel goedwerkende fietsverlichting, maar gebruikt het niet. Dit kan bijvoorbeeld een simpele reden hebben: ze vergeten om hun fietsverlichting aan te doen of vinden het niet nodig omdat ze maar een klein stukje hoeven te fietsen.

De ANWB wil het verkeer veiliger maken en fietsers eraan herinneren om hun licht aan te zetten. Daarom bieden ze een sjabloon aan met de tekst 'Zet je licht aan!' met een smiley erbij. Na het zien van de tag steeg het aantal goedverlichte fietsers vorig jaar van 4 naar 6 op een schaal van 10.

De school kan deze uitingen bijvoorbeeld plaatsen bij de schoolpoort, de fietsenstalling of buiten de gebouwen. Uitingen aanbrengen buiten het schoolterrein gebeurt in overleg met de gemeente. De gemeente kan de uitingen ook aanbrengen bij bijvoorbeeld oversteekplaatsen, sportclubs, muziekscholen en scouting. De sjablonen en het reflecterend spuitkrijt voor circa 3 uitingen kunnen gratis besteld worden bij de ANWB via <https://www.anwb.nl/verkeer/veiligheid/fietsverlichtingsactie#downloads>. De uitingen blijven ongeveer twee weken zichtbaar.

Digitale verkeersles

In de mentorles kan de digitale verkeersles van de ANWB <https://www.anwb.nl/verkeer/veiligheid/fietsverlichtingsactie#downloads> worden gebruikt en kunnen filmpjes (zie extra informatie) worden getoond over het belang van goede fietsverlichting. Deze mentorles is ook een goede gelegenheid om het verbod van het vasthouden van elektronische apparatuur (onder meer smartphone) op de fiets per 1 juli 2019 met de leerlingen te bespreken:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/fiets/vraag-en-antwoord/mag-ik-bellen-en-naar-muziek-luisteren-op-de-fiets>

Klik op <https://www.bvlbrabant.nl/uploads/media/5b8e544f07c35/lesbrief-fietsverlichting.pdf> Dit is een lesbrief die informatie bevat over onder meer de regels, de boetes, de verlichting en reflectie. Deze lesbrief is ontwikkeld onder de noemer 'Val op met veilige fietsverlichting'.

TotallyTraffic (TT)

Het verkeerseducatieprogramma TotallyTraffic (TT) staat in de modules 1 (school-thuisroute) en module 2 (rijden in groepen) uitgebreid stil bij het veilig fietsen in het donker: in de online lessen van les 1 bij het kijken en bespreken van de TT-filmpjes; en in module 2 les 3 wordt aan de hand van een filmpje en een keuringskaart uitgebreid ingegaan op het zelf keuren van de fiets, inclusief fietsverlichting. Deze les kan als inleiding worden gebruikt op het laten keuren van de fietsen. Zie <https://totallytraffic.bvlbrabant.nl> voor meer informatie over TotallyTraffic.

5. Tips

- Agendeer de fietsverlichtingsactie in het samenwerkingsoverleg tussen scholen en gemeenten. Dan kan samengewerkt worden aan organisatie en inzet. Bijvoorbeeld het samen regelen van materialen, presentjes of communicatie.
- Maak 1 of 2 collega's eigenaar/verantwoordelijk voor de organisatie van de fietsverlichtingsactie. Bij voorkeur dezelfde collega's voor een aantal opeenvolgende jaren (ervaring).
- Betrek fietsmakers of repaircafés uit de gemeente bij de actie. Meestal werken zij belangeloos mee. Wanneer de fiets niet ter plekke gemaakt kan worden, kunnen ze bijvoorbeeld een korting geven op de materialen als de fiets nog dezelfde week bij een deelnemende fietsmaker wordt gerepareerd. Als dank kan de naam van de deelnemende fietsmakers worden genoemd in de persberichten en in de social media-berichten. School of de gemeente kan de fietsmakers na afloop van de actie bedanken met een presentje of verrassing (bijvoorbeeld een lekkere taart).
- Betrek via de gemeente de politie en BOA's tijds bij de actie. De gemeente kan de politie verzoeken om bijvoorbeeld aanwezig te zijn bij de controles. Het is belangrijk dat ook na de actie gecontroleerd wordt op goedwerkende fietsverlichting.

- Plan de controles voor de fietsverlichting op een vaste datum van het jaar. De controles kunnen tegelijk met een andere actie op school worden gehouden, bijvoorbeeld de schoolfotograaf. Maar ook tijdens een les handvaardigheid, techniek of een mentorles.
- Alle leerlingen kunnen/moeten meedoen aan de controles.
- De school kan naast de verkeersouders ook andere ouders of grootouders vragen om mee te helpen bij het controleren van de fietsen.
- Plaats in de weken dat er oudergesprekken zijn op school de tag 'Zet je licht aan!' met spuitkrijt van de ANWB bij de in- en uitgangen van de school. Zo worden ouders geattendeerd op goedwerkende fietsverlichting.
- In de maanden januari en februari kunnen leerlingen en ouders nogmaals geattendeerd worden op het belang van goedwerkende fietsverlichting door het plaatsen van een berichtje of visual op de website van de school of in de nieuwsbrief.
- Leerlingen die hun fietsverlichting op orde hebben, kunnen een beloning krijgen. Bijvoorbeeld een lot uit de loterij, een gadget zoals een reflecterende armband of een attractie in de eigen gemeente/regio, zoals een bezoek aan GLOW in Eindhoven. Ook een ontbijt met de burgemeester is een leuk idee. Dit is alleen mogelijk als de gemeente hiervoor budget beschikbaar heeft. Prijzen voor de loterij kunnen beschikbaar worden gesteld door bedrijven/ondernemers in de gemeenten.

6. Communicatiemiddelen

Communicatie vanuit de gemeente (zie 9. Bijlagen)

- persbericht vooraf (aankondiging) en achteraf (resultaten) naar de lokale krant
- aankondiging en resultaten op website en social media

Communicatie vanuit de scholen (zie 9. Bijlagen)

- brief/e-mail/nieuwsbrief aan de leerlingen/ouders
- de school kan naast de gemeente ook zelf een persbericht versturen
- aandacht voor de actiedag in de mentorles

7. Planning inzet communicatie(middelen)

Voorbeeld start vóór de herfstvakantie

8 tot en met 14 oktober 2018 - week 41

- fietsverlichtingsactie kenbaar maken aan ouders en leerlingen met brief, e-mail of nieuwsbrief (zie bijlagen)
- in alle klassen van de school kort aandacht voor de actie
- opsturen persbericht vooraf naar lokale kranten
- regelen inzet controleurs (fietsmaker, ouders, conciërge etc.) of kopiëren controlekaarten als de leerlingen de fietsen zelf gaan keuren
- planning controles voor de deelnemende klassen maken
- instructie maken voor de docenten

15 tot en met 21 oktober 2018 - week 42 - *herfstvakantie*

- publiciteit in lokale kranten

22 en met 28 oktober 2018 - week 43

- actiedagen op de scholen
- na de actiedagen: opsturen persbericht achteraf met foto naar lokale kranten

29 oktober tot en met 4 november 2018 - week 44

- publiciteit over hoe de fietsverlichtingsactie is verlopen in lokale kranten

- partners die hebben meegewerkt aan de actie bedanken (bijvoorbeeld in het persbericht, op social media of met een presentje/verrassing)
- informatie en foto's van de actie op site/social media/Magister van de school

29 oktober tot en met 7 december 2018 - week 44 tot en met 49

- handhaven door politie, resultaten eventueel via persbericht kenbaar maken

Voorbeeld start ná herfstvakantie

22 tot en met 26 oktober 2018 - week 43

- fietsverlichtingsactie kenbaar maken aan ouders en leerlingen met brief, e-mail of nieuwsbrief (zie bijlagen)
- in alle klassen van de school kort aandacht voor de actie
- opsturen persbericht vooraf naar lokale kranten
- regelen inzet controleurs (fietsenmaker, ouders, conciërge etc.) of kopiëren controlekaarten als de leerlingen de fietsen zelf gaan keuren
- planning controles voor de deelnemende klassen maken
- instructie maken voor de docenten

29 oktober tot en met 4 november 2018 - week 44

- publiciteit in lokale kranten

7 tot en met 9 november 2018 - week 45

- actiedagen op de scholen
- na de actiedagen: opsturen persbericht achteraf met foto naar lokale kranten

12 tot en met 18 november 2018 - week 46

- publiciteit over hoe de fietsverlichtingsactie is verlopen in lokale kranten
- partners die hebben meegewerkt aan de actie bedanken (bijvoorbeeld in het persbericht, op social media of met een presentje/verrassing)
- informatie en foto's van de actie op site/social media/Magister van de school

12 november tot en met 21 december 2018 - week 46 tot en met 51

- handhaven door politie, resultaten eventueel via persbericht kenbaar maken

8. Extra informatie

Filmpjes over fietsverlichting

- ROV: fietsen, verlichting en zichtbaarheid <https://www.youtube.com/watch?v=H3UTCi5kMW4>
- ANWB: fietsen zonder licht <https://www.youtube.com/watch?v=iBIUkBdGKLg>
- VVN: VVN.nl/campagnes/lk val op <https://www.youtube.com/watch?v=YehYkezF1pg>
<https://www.youtube.com/watch?v=6BFhPFg3G48>
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat - fietsverlichting/Val Op Met Je Fiets
https://www.youtube.com/watch?v=xx06SI_DYS8

9. Bijlagen

- bijlage 1: e-mail aan leerlingen en brief/e-mail aan ouders
- bijlage 2: voorbeeld persbericht vooraf
- bijlage 3: voorbeeld persbericht achteraf

Bijlage 1: voorbeeld e-mail aan leerlingen en brief/e-mail aan ouders

E-mail leerlingen

Onderwerp: 'Vrij'

Tekst: Vrij... vervelend als je verlichting van je fiets niet werkt. Je loopt een groter risico op een aanrijding, of erger nog EEN BOETE! In(maand) krijg je de mogelijkheid om je verlichting te laten fixen voor nop. School regelt dat voor je. Relaxt hé!

Jouw school werkt samen met de gemeente, politie, ANWB en diverse fietsmakers. Als je fiets op orde is, krijg je een beloning; mankeert je fiets nog het een en ander, dan ontvang je een kortingsbon voor de fietsmaker. Het doel is minder (dodelijke) ongelukken in het verkeer! Doe jezelf en anderen een lol en zorg ervoor dat je fiets OK is.

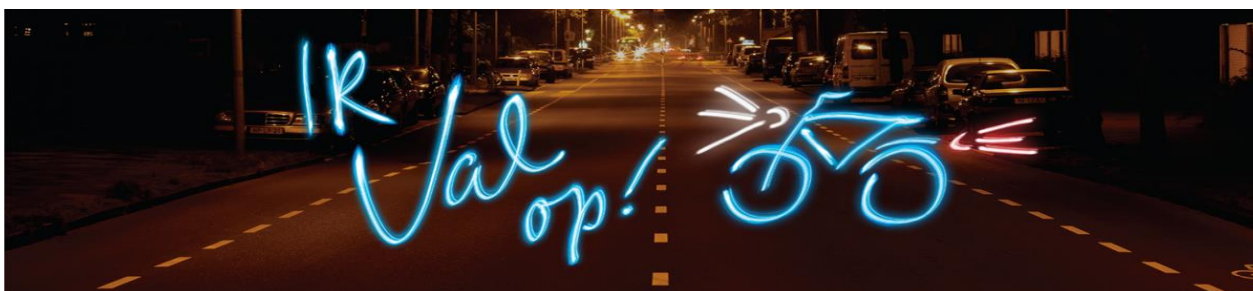
Brief/e-mail ouders overige leerjaren

Onderwerp: 'Fiets oké, iedereen tevree'

Door weer en wind fietst uw kind naar school. Gemiddeld zo'n 4000 kilometer per jaar zit uw kind op deze fiets. Periodiek onderhoud aan deze fiets is daarom geen overbodige luxe. Een samenwerking tussen school, gemeente, politie, ANWB en diverse regionale fietsmakers maakt dit onderhoud wat voordeliger. In de maand vindt er op de school van uw kind een actie plaats waar de fietsverlichting van uw zoon/dochter gecontroleerd wordt. Tegen een voordelig tarief wordt de mogelijkheid geboden om de verlichting te repareren waar nodig. (Optie: de verlichting wordt ter plaatse gratis gerepareerd). Blijkt de fiets bij controle meer mankementen te vertonen, dan ontvangt uw kind een kortingsbon voor de fietsmaker. De politie zal na deze 'fietsverlichtingactieweek' ook gaan verbaliseren.

Juicht u deze actie toe en wenst u deel uit te maken van ons team? In week bent u van harte welkom op een van onze locaties. Meld u voor aan bij@.....nl

Bedankt voor uw medewerking aan ons gemeenschappelijke doel: NUL verkeersdoden!

Bijlage 2: voorbeeld persbericht vooraf

(Gezamenlijke) FIETSVERLICHTINGSACTIE (naam school)

Plaats, datum - In de week van (datum) voeren (naam of namen van de scholen) uit plaatsnaam een gezamenlijke fietsverlichtings(reparatie)actie uit zodat de leerlingen, nu de dagen weer korter worden, in het donker goed zichtbaar zijn.

De gezamenlijke fietsverlichtingsactie is een samenwerking tussen de (plaatsnaam gemeenten) scholen, gemeente, politie, ANWB en de fietsmakers (namen).

(Naam persoon van school): "In de week na de herfstvakantie besteden we tijdens de mentorles aandacht aan goede fietsverlichting. Er wordt een filmpje getoond waarin aandacht wordt besteed aan de gevaren van het niet gebruiken van de fietsverlichting. Het gebruik van de smartphone in het verkeer komt ook aan bod. Daarnaast wordt op school de fiets gecontroleerd. De leerlingen worden gewezen op eventuele gebreken en kunnen in diezelfde week kleine reparaties aan hun fietsverlichting laten uitvoeren door de aangesloten fietsmakers."

De kosten voor de onderdelen, zoals de batterijen van de fietsverlichting, zijn voor rekening van gemeente (naam). Leerlingen waarvan de fiets teveel mankementen heeft, ontvangen een kortingsbon voor een van deze fietsmakers.

Bewustwording voor alle leerlingen

Deze actie komt voort uit de landelijke fietsverlichtingsactie en maakt leerlingen bewust van de kwetsbaarheid in het donker. Het doel van de scholen is om samen te zorgen voor een veilige verkeersomgeving, zowel in het donker als bij daglicht. "Daar is dit initiatief een mooi voorbeeld van", voegt (naam persoon van school) tot slot toe.

Noot voor de redactie (niet bestemd voor publicatie):

Voor meer informatie en het eventueel bezoeken van één van de actiedagen op de scholen, kunt u contact opnemen met (naam persoon) van gemeente (plaatsnaam) via telefoonnummer of e-mailadres.

Bijlage 3: voorbeeld persbericht achteraf

Scholenactie voor betere verlichting op de fietsen

Al een aantal jaar organiseert de gemeente (naam), als de donkere dagen weer aanbreken, een fietsverlichtingsactie voor (naam school of scholen) uit (plaatsnaam).

Afgelopen week zijn de fietsen van de leerlingen op de verlichting gecontroleerd. Iedereen die de verlichting in orde had, kreeg een reflecterende armband. Deed het achter- en/of voorlicht het niet, dan werden de batterijen, geschonken door de gemeente, vervangen door de fietsenmaker. De leerlingen wiens fiets niet ter plekke gemaakt kon worden, kunnen nog tot eind deze week terecht bij onderstaande fietsenzaken en krijgen 10% korting op de materialen.

Politiecontroles

Doordat de leerlingen een week voor de actie de aankondiging van de actie hadden ontvangen, waren er dit jaar veel leerlingen die hun fiets prima in orde hadden. De fietsverlichtingsactie werd gehouden door gemeente (naam), politie en ANWB, en met groot dank aan fietsenzaken (namen). De politie controleert de komende weken extra op de fietsverlichting. Riskeer geen boete: **Straatverlichting aan = Fietsverlichting aan!!**